

ประเด็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว¹

นางสาวจิตมาศ อินทรสิงห์²

จากการศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ประเด็นต่างๆ ทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยวนั้น ผู้เขียนเห็นว่า พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 มีบทบัญญัติที่สามารถใช้บังคับควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยวให้มีมาตรฐานการคุ้มครองนักท่องเที่ยวได้ดี ยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน หากแต่ยังขาดมาตรการในการควบคุมที่เหมาะสม ขาดมาตรการในการกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต้องปฏิบัติเพื่อประโยชน์แห่งธุรกิจนำเที่ยว และยังมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับการบังคับใช้กฎหมายในปัจจุบันอยู่หลายประการ เช่น การประกอบธุรกิจนำเที่ยว สิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว และการควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยว เป็นต้น

เพื่อศึกษาถึงวิวัฒนาการและภาพรวมของกฎหมายที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ได้แก่ เสรีภาพในการประกอบธุรกิจนำเที่ยว แนวคิดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามสถานการณ์และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เป็นความท้าทายต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทยตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ สถานการณ์การท่องเที่ยวของโลกและการท่องเที่ยวไทย

ดังนั้นการศึกษาดังกล่าวจึงมีความสำคัญ องค์ประกอบ และหลักการของการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนมาตรฐานตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว และแนวคิดในการควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยว เช่น แนวความคิดเกี่ยวกับเสรีภาพในการทำสัญญาธุรกิจนำเที่ยว ตามหลักความสุจริต หลักความไว้เนื้อเชื่อใจ และหลักความยุติธรรม แนวความคิดในการคุ้มครองผู้บริโภคที่รัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการดูแลคุ้มครองผู้บริโภคมากขึ้น เพื่อที่จะให้ได้รับความเป็นธรรมในการซื้อสินค้าและบริการ จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่มีความสำคัญที่รัฐจะต้องเข้ามาควบคุมโดยผ่านกระบวนการทางกฎหมาย เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการนำเที่ยวด้วยกันและระหว่างผู้ประกอบการนำเที่ยวกับนักท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นผู้บริโภค นโยบายและบทบาทภาครัฐในการส่งเสริมธุรกิจนำเที่ยว การส่งเสริมตลาดท่องเที่ยว การพัฒนาสินค้าและบริการท่องเที่ยว การบริหารจัดการการท่องเที่ยว ศึกษาทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว เช่น ทฤษฎีกฎหมายในระบบเศรษฐกิจแบบเสรี ทฤษฎีหลักความศักดิ์สิทธิ์ในการแสดงเจตนา ศึกษาภาพรวมของกฎหมายที่

¹เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง “ประเด็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว” หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการสอบการศึกษาอิสระ ดังรายนามต่อไปนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.รัชฎา เอกบุตร อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาอิสระและกรรมการ ดร.รุ่งแสง กฤตยพงษ์ ประธานกรรมการ และพันตำรวจโท ดร. สุธี เอี่ยมเจริญยิ่ง กรรมการ

²นักศึกษาด้านการศึกษานิติศาสตร์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีปทุม

เกี่ยวกับธุรกิจนำเที่ยว ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535 และพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 โดยศึกษาถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายท่องเที่ยว ขอบเขตของกฎหมายท่องเที่ยว กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว

จากการศึกษาประเด็นทางกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับหลักการและกฎเกณฑ์ทางกฎหมายของประเทศไทยในการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ได้แก่ หลักการส่งเสริมการประกอบธุรกิจนำเที่ยว หลักการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจนำเที่ยว หลักการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว หลักการควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยวโดยกล่าวถึงคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยว กองทุนคุ้มครองธุรกิจนำเที่ยว การควบคุม บทกำหนดโทษ หลักการคุ้มครองนักท่องเที่ยว หน้าที่ในการเปิดเผยข้อมูลก่อนทำสัญญา (Duty to Disclosure) การประกันภัย (Insurance) การยกเลิกสัญญา บริการรายการนำเที่ยว (Cancellation of Contract) กรณีที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้นโดยไม่อาจคาดหมาย (Disruptive Event) ข้อยกเว้น หรือข้อจำกัดความรับผิดชอบ (Exclusion Limit of Liability) กระบวนการร้องเรียนและพิจารณาเรื่องร้องเรียน หลักการคุ้มครองผู้บริโภค ด้านการโฆษณา ด้านสัญญา ศึกษาเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องการบริการและการขนส่งนักท่องเที่ยว กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องที่พักของนักท่องเที่ยว กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องการให้บริการอาหาร เครื่องดื่ม นันทนาการและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

จากการศึกษากฎหมายนำเที่ยวของต่างประเทศเปรียบเทียบกับกฎหมายนำเที่ยวของประเทศไทย ได้แก่ กฎหมายนำเที่ยวของประเทศ Common Law กฎหมายนำเที่ยวของประเทศอังกฤษ กฎหมาย Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulations 1992 (PTRs) มีหลักการสำคัญเกี่ยวข้องกับการคุ้มครองนักท่องเที่ยวในการทำสัญญานำเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ มีการบัญญัติหลักเกณฑ์พิเศษขึ้นเพื่อใช้บังคับกับสัญญาโดยเฉพาะ กฎหมายท่องเที่ยวของประเทศ Civil Law กฎหมายนำเที่ยวของประเทศญี่ปุ่น กฎหมายตัวแทนการเดินทาง (Travel Agency Law, Law No.239 of July 18, 1952) มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ธุรกิจตัวแทนการเดินทางเป็นไปอย่างยุติธรรม (Fair Practice) และเพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนเอื้ออำนวยความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว โดยการจัดทำให้มีระบบการจดทะเบียนผู้ประกอบการ (Registration) กำกับการค้าบริการให้เป็นไปอย่างยุติธรรมไม่เอาเปรียบผู้เดินทาง กฎหมายนำเที่ยวของสาธารณรัฐเกาหลีมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการท่องเที่ยว (Tourism Promotion Act No.5654, Jan 21,1999 มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นส่วนช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการสร้างสถานที่ดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยว พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว และสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยว กฎหมายนำเที่ยวของประชาคมอาเซียนประเทศมาเลเซียมีพระราชบัญญัติอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 1992 (Tourism Industry Act 1992) เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตและการควบคุมของผู้ประกอบการท่องเที่ยว ประกอบด้วยบททั่วไป การออกใบอนุญาตประกอบการท่องเที่ยว ความต้องการและการ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการอนุญาตธุรกิจการท่องเที่ยว การเพิกถอนใบอนุญาต และบทลงโทษ โดยนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบกฎหมายนำเที่ยวของต่างประเทศกับกฎหมายนำเที่ยวของประเทศไทย ในประเด็นกฎหมายในการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ประเด็นกฎหมายในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว และประเด็นกฎหมายในเรื่องการควบคุมการประกอบธุรกิจนำเที่ยว

จากการศึกษาเรื่องมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ตามพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 ผู้เขียนพบว่ามีปัญหาหลายประการ คือ มีบทบัญญัติการกำหนดอายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว บทบัญญัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยวของทายาทกรณีของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตาย และบทบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวสาขา จึงควรแก้ไขพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 ดังต่อไปนี้

1. การกำหนดอายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว

โดยที่พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 ปัจจุบันมีบทบัญญัติการกำหนดอายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว ดังที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ไว้ในบทก่อนแล้ว ผู้เขียนจึงเห็นควรแก้ไข เพิ่มเติม พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 โดยมีข้อสังเกตทางกฎหมายดังนี้

1.1 ข้อสังเกตเกี่ยวกับการกำหนดอายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว

เนื่องจากแต่เดิม มาตรา 22/1 บัญญัติว่า “ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวให้มีอายุสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวซึ่งประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน และให้นำความในมาตรา 19 มาตรา 20 มาตรา 21 และมาตรา 22 มาใช้บังคับกับการต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวด้วย โดยอนุโลม”

เขียนจึงเห็นควรให้เพิ่มเติม มาตรา 22/1 ความว่า “ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวให้มีอายุสี่ปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต

ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวซึ่งประสงค์จะขอต่ออายุใบอนุญาตต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และเมื่อได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตแล้ว ให้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้จนกว่าจะได้รับแจ้งการไม่อนุญาตจากนายทะเบียน และให้นำความในมาตรา 19 มาตรา 20 มาตรา 21 และมาตรา 22 มาใช้บังคับกับการต่ออายุใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวด้วย โดยอนุโลม”

เหตุผลที่ควรให้เพิ่มเติม มาตรา 22/1 คือ เดิมมีการกำหนดใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวให้มีอายุสองปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต ทำให้เกิดข้อขัดข้องในการดำเนินการประกอบ

ธุรกิจนำเที่ยวที่ไม่ต่อเนื่อง เป็นการสร้างภาระให้กับผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวเกินสมควร และทำให้มีกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของสังคม

1.2 การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยวของทนายในกรณีของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตาย

โดยที่พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 มีบทบัญญัติให้กรณีผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตาย ให้ทายาทของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวสามารถประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้ ดังที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ไว้ในบทก่อนแล้ว ผู้เขียนจึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 22/3 ซึ่งบัญญัติว่า “กรณีผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตาย และทายาทของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไป ให้ทายาทซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 16 หรือในกรณีที่มิใช่ทายาทหลายคน ให้ทายาทด้วยกันนั้นตกลงตั้งทายาทคนหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 16 ประกอบธุรกิจนำเที่ยวได้ต่อไปจนกว่าใบอนุญาตจะสิ้นอายุตามมาตรา 22/1 แต่ต้องแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตาย ในระหว่างการประกอบธุรกิจนำเที่ยว ทายาทของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวมีหน้าที่และความรับผิดชอบเสมือนผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว ในกรณีที่ทายาทมิได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในกำหนดเวลาให้ถือว่าใบอนุญาตสิ้นสุดลง”

ผู้เขียนจึงเห็นควรให้แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 22/3 ดังนี้ “ในกรณีที่ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตาย และทายาทของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวประสงค์จะประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไป ให้ทายาทยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวจากนายทะเบียนตามมาตรา 15”

เหตุผลที่เห็นควรให้เพิ่มเติม มาตรา 22/3 คือ เดิมมีบทบัญญัติให้กรณีผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตาย ให้ทายาทของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวสามารถประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อไปได้ แต่คำพิพากษาฎีกาที่ 2275/2526 วินิจฉัยว่า ใบอนุญาตประกอบธุรกิจไม่สามารถโอนแก่กัน ไม่คกทอดเป็นมรดกแก่ทายาท จึงจำเป็นที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 22/3 เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจนำเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

1.3 การกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวสาขา

โดยที่พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 มาตรา 22/2 กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่ประสงค์จะมีสถานที่ประกอบธุรกิจนำเที่ยวสาขา ให้ยื่น คำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวสาขาจากนายทะเบียน ดังที่ผู้เขียนได้วิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ไว้ในบทก่อนแล้ว ผู้เขียนจึงเห็นควรแก้ไข เพิ่มเติม กฎกระทรวงการอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ. 2556

ข้อ 1 เดิมซึ่งบัญญัติว่า “ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว แบ่งเป็นสี่ประเภทดังต่อไปนี้...”

ผู้เขียนจึงเห็นควรให้เพิ่มเติม ข้อ 1 ดังนี้ “ใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว หรือธุรกิจนำเที่ยวสาขาแบ่งเป็นสี่ประเภท ดังต่อไปนี้...”

ข้อ 2 เดิมซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวประเภทใด ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวต่อนายทะเบียน โดยระบุที่ตั้งสำนักงานที่จะให้ถือเป็นภูมิลำเนาหรือภูมิลำเนาเฉพาะการเพื่อการติดต่อกับนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้...”

ผู้เขียนจึงเห็นควรให้เพิ่มเติม ข้อ 2 ดังนี้ “ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวหรือธุรกิจนำเที่ยวสาขาประเภทใด ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวหรือธุรกิจนำเที่ยวสาขาต่อนายทะเบียน โดยระบุที่ตั้งสำนักงานที่จะให้ถือเป็นภูมิลำเนาหรือภูมิลำเนาเฉพาะการเพื่อการติดต่อกับนายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐาน ดังต่อไปนี้...”

เหตุผลที่เห็นควรให้แก้ไข เพิ่มเติม กฎกระทรวงการอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ.2556 ข้อ 1 และ ข้อ 2 คือ เมื่อพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2551 มาตรา 22/2 กำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่ประสงค์จะมีสถานที่ประกอบธุรกิจนำเที่ยวสาขา ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยวสาขาจากนายทะเบียน ดังนั้น กฎกระทรวงการอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ.2556 เกี่ยวกับการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว ข้อ 1 และ ข้อ 2 จึงต้องแก้ไขเพิ่มเติมให้มีความสอดคล้องกัน และเพื่อให้มีหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจนำเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ

จากข้อเสนอแนะข้างต้น จะทำให้การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจนำเที่ยวมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามมาตรฐานสากล และเป็นการส่งเสริมและพัฒนาการประกอบธุรกิจนำเที่ยว เป็นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของประเทศไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ.2456

พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ.2481

พระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ.2497

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509

พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512

พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2521

พระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ.2522

พระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535

พระราชบัญญัติสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ.2544

พระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547

พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ พ.ศ.2522

กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ.2551

กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ.2551

กฎกระทรวงฉบับที่ 2 (พ.ศ.2536) ออกตามความในพระราชบัญญัติธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ พ.ศ. 2535.

กฎกระทรวงการอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ.2556

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ.2499

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ระเบียบคณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ว่าด้วย มาตรฐานการประกอบธุรกิจนำเที่ยว และ มาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของมัคคุเทศก์และผู้นำเที่ยวที่พึงปฏิบัติต่อนักท่องเที่ยว และ ความรับผิดชอบที่มีต่อนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวตลอดจนค่าตอบแทนหรือ ความคุ้มครองที่มัคคุเทศก์และผู้นำเที่ยวจะพึงได้รับจากผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยว พ.ศ.2556.

กฎหมายต่างประเทศ

Guide Interpreter Business Law 1949

Package Travel, Package Holidays and Package Tours Regulations 1992

Travel Agency Law 1952

Tourism Industry Act 1992

Tourism Promotion Act 1999

หนังสือ

กิตติวัฒน์ รัตนดิถก ณ ภูเก็ต. (2553). *กฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (Tourism Laws)* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คาราพร ธีระวัฒน์. (2550). *กฎหมายสัญญา: สถานใหม่ของสัญญาปัจจุบันและปัญหาข้อสัญญาที่ไม่เป็นธรรม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ไชยยศ เหมะรัชตะ. (2546). *คู่มือศึกษากฎหมายว่าด้วยสัญญา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2549). *ธุรกิจนำเที่ยว (Tour Business)*. กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือท่องเที่ยวไทย.

ไพโรจน์ วายุภาพ. (2552). *คำอธิบายกฎหมายวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค*. กรุงเทพฯ: ร้านสวัสดิการหนังสือกฎหมายปณรัชช.

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. (2550). *สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ: ศึกษารูปแบบการจำกัดสิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญให้ไว้อย่างเหมาะสม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

ศรัณยา วรากุลวิทย์. (2551). *ปฐมนิเทศอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.

ศศิกานต์ กุลวานิช. (2551). *การส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน กรณีศึกษาชุมชนเมืองเทศบาลเมืองตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมยศ เชื้อไทย. (2551). **ความรู้กฎหมายทั่วไป: คำอธิบายวิชากฎหมายแพ่ง: หลักทั่วไป** พิมพ์ครั้งที่

15. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

หยุด แสงอุทัย. (2548). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป** พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์ประกายพรึก.

วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์

ชลามรินทร์ สมพงษ์. (2553). **มุมมองของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีต่อการท่องเที่ยวหัวหิน.**

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐพงษ์ วารสิทธิ์. (2550). **มาตรการทางกฎหมายในการจัดตั้งองค์การอิสระเพื่อการคุ้มครอง**

ผู้บริโภค. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ทศพล กองสุข. (2549). **ปัญหาทางกฎหมายในการประกอบธุรกิจนำเที่ยว.** วิทยานิพนธ์นิติศาสตร

มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พรสวรรค์ กาญจนจันทร์. (2556). **มาตรการทางกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค : ศึกษากรณีทัวร์**

คัดสรรที่ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี. สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

สาวิตรี ชีรเสนี. (2547). **มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองนักท่องเที่ยว : ศึกษาเฉพาะกรณี**

การซื้อบริการรายการนำเที่ยวแบบเหมาจ่าย. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

เสาวภาคย์ วัลย์มาลี. (2553). **ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญญานำเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ**

(แพ็คเกจทัวร์). วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รายงานวิจัย

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2552). **โครงการศึกษาเพื่อประเมินผลกระทบของการ**

เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในอนาคตต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย. รายงานการวิจัย.

กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2541). **รายงานผลการศึกษาเรื่องการเปิดเสรีการค้าภาคบริการ**

ผลกระทบที่มีต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทย: กรณีศึกษาพันธกรณีของ แกดต์ อาเซียน

และเอเปก. กรุงเทพฯ: ศูนย์เศรษฐกิจระหว่างประเทศ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสาร

ชลดา สิทธิวรรณ. (2549). “กฎหมายธุรกิจท่องเที่ยวของญี่ปุ่น.” **จุลสารการท่องเที่ยว** 16, 3 (เมษายน-มิถุนายน 2540): 34.

วิชา มหาคุณ. (2517). “ทฤษฎีทางกฎหมาย”. **วารสารกฎหมาย**, 1(3).

เอกสารอื่น ๆ

กรมการท่องเที่ยว. (2552). **ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย**. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: กรมการท่องเที่ยว.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). **ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558-2560**.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2545.

ฐานข้อมูลออนไลน์

กรมการท่องเที่ยว. (2559). **ฐานข้อมูลธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.tourism.go.th>.

กรมการท่องเที่ยว. (2559). **แนวโน้มการท่องเที่ยวโลก**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://tourism2.tourism.go.th>.

กรมการท่องเที่ยว. (2559). **สถิตินักท่องเที่ยว**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.tourism.go.th>.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). **มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [http:// www.dla.go.th](http://www.dla.go.th).

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น . (2560). **ความสำคัญ องค์ประกอบ และหลักการของการดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยว**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.dla.go.th>.

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). **แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.tica.or.th>. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559).

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://thai.tourismthailand.org>.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). *อุตสาหกรรมท่องเที่ยว* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://thai.tourismthailand.org>.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2559). *การดำเนินงานส่งเสริมการท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้

จาก: <http://thai.tourismthailand.org>.

กฎหมายมาเลเซีย. *พระราชบัญญัติอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 1992*. (2560). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

http://www.commonlii.org/my/legis/consol_act/tia1992251.

กองส่งเสริมและพัฒนาด้านการมาตรฐานสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2560).

มาตรฐาน ข้อมูลทั่วไป. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://app.tisi.go.th>.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2559). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับมัลลเทศก์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://www.teacher.ssru.ac.th>.

โครงการตรวจประเมินมาตรฐานธุรกิจนำเที่ยวและมัลลเทศก์. (2559). *เกณฑ์มาตรฐานสำหรับ*

มัลลเทศก์ พ.ศ. 2555. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://www.suas.su.ac.th>.

จรรยาบรรณวิชาชีพ. (2560). *จริยธรรมของมัลลเทศก์*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://sites.google.com>.

ชมรมจริยธรรม กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. (2560). *คุณธรรมและจริยธรรม*. เข้าถึงได้จาก:

<http://dmsc2.dmsc.moph.go.th>.

บ้านจอมยุทธ. (2560). *การเดินทางในสมัยใหม่ (Modern Ages Travel)*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

http://www.baanjommyut.com/library_2/travel/06.html.

พจนานุกรมแปลไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถาน. (2560). *มาตรฐาน*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute>.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). *ตัวชี้วัด*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://www.ocsc.go.th>.

Praveetelearning. (2559). *วิชาท่องเที่ยวไทย*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://praveetelearning.com>.

Tourismindustry. (2559). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://tourismindustrychaline002.blogspot.com>.